

Змоделювавши та визначивши інтегральний показник фінансової безпеки банку й показники його основних фінансових ризиків, доцільно провести кореляційно-регресійний аналіз на наявність зв'язків між ними, у результаті чого має бути встановлено тип і значущість кожного зв'язку. Отже, варто вказати, вплив яких саме фінансових ризиків банку на рівень його фінансової безпеки є найбільш значущим та управління якими потребує найбільшої уваги.

3.5. Іншуртех як інноваційний модус зміцнення фінансової безпеки страхового ринку України

*(Ю. В. МIRONЧУК, здобувач третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Державний податковий університет)*

У глобальному масштабі цифрові технології стали визначальним чинником модернізації страхового ринку, забезпечуючи його адаптацію до потреб сучасного клієнта, підвищення ефективності бізнес-процесів і зниження трансакційних витрат. Іншуртех (InsurTech) сьогодні постає не як опція чи додатковий інструмент розвитку страхового бізнесу, а як об'єктивна вимога часу. У більшості випадків інструменти іншуртех сприяють оптимізації операційної діяльності страховиків, підвищенню прозорості та зростанню довіри з боку страхувальників, що безпосередньо впливає на фінансову стійкість компаній і, відповідно, на фінансову безпеку страхового ринку загалом. Водночас ефективність цих процесів залежить від належного менеджменту цифровізації: відсутність чітких стратегій і контролю має здатність не лише знівелювати потенційні переваги, але й створити нові загрози фінансовій стабільності.

Для України питання впровадження інноваційних технологій у страхову сферу має особливе значення. По-перше, це пов'язано з активним курсом держави на цифрову трансформацію фінансового сектору та впровадження інновацій відповідно до європейських стандартів. По-друге, сучасний етап розвитку українського страхового ринку характеризується посиленням фінансової безпеки, особливо в умовах зовнішніх і внутрішніх викликів, що зумовлює потребу в гнучких,

технологічно орієнтованих рішеннях. У цьому контексті іншуртех є інноваційним модусом забезпечення конкурентоспроможності та стійкості страхового бізнесу, а його впровадження потребує комплексного управлінського підходу, що враховує як потенціал цифрових інструментів, так і супутні ризики їхнього використання.

Страховий ринок є невід’ємним структурним елементом фінансового ринку, що виконує функцію перерозподілу ризиків та акумуляції фінансових ресурсів, забезпечуючи стабільність економічних відносин і безперервність відтворювальних процесів. Взаємозалежність між страховим та іншими сегментами фінансового ринку обумовлює те, що будь-які стреси в страховому секторі здатні трансформуватися в системні дисбаланси, що загрожують цілісності всієї фінансової системи. Фінансова безпека окремих страховиків формує сукупну стійкість страхового ринку, тоді як фінансова безпека самого страхового ринку є одним із ключових детермінантів фінансової безпеки фінансового ринку загалом. Зі свого боку фінансова безпека фінансового ринку має безпосередній вплив на економічну безпеку держави, визначаючи її здатність ефективно протидіяти внутрішнім і зовнішнім викликам, підтримувати макроекономічну стабільність і забезпечувати довіру до інститутів фінансової системи. Отже, ланцюгова залежність «фінансова безпека страховиків – фінансова безпека страхового ринку – фінансова безпека фінансового ринку – фінансова безпека держави» відображає системний характер взаємозв’язків, у межах яких страховий ринок є не лише інструментом захисту від ризиків, але й фундаментом стійкості фінансової системи країни (рис. 3.5.1).

Рисунок 3.5.1 – Трансляція фінансової безпеки
від страхового ринку до економіки

Джерело: побудовано автором.

З огляду на те, що страховий ринок за умови достатньої гнучкості та здатності до адаптації в умовах кризових викликів може відігравати позитивну роль у перерозподілі ризиків в економіці за рахунок їхньої диверсифікації через інструменти страхування та перестрахування,

особливої актуальності набуває потреба в його подальшому розвитку. Водночас суб'єкти страхового ринку повинні бути належно підготовлені до функціонування в умовах підвищеної ризикованості, оскільки в іншому разі посилення їхньої активності може зумовити надмірну концентрацію ризиків і мати деструктивний вплив на фінансову безпеку ринку загалом⁴¹⁴. Іншуртех відіграє ключову роль як стимулюючий елемент розвитку страхового ринку, оскільки цифрові технології дають змогу підвищити ефективність бізнес-процесів, забезпечити доступність страхових продуктів для ширшого кола споживачів і знизити операційні витрати страховиків.

Фінансову безпеку страхового ринку доцільно розглядати як стан захищеності від сукупності обставин, за яких виникають ризики настання негативних фінансових наслідків, здатних суттєво вплинути на фінансову стійкість страховиків. Водночас фінансова безпека страхового ринку має ієрархічну залежність від фінансової безпеки держави, формуючись у взаємозв'язку з безпекою інших секторів фінансової системи, зокрема банківського сектору та небанківських фінансових інститутів. У ширшому контексті фінансова безпека постає невід'ємною складовою економічної безпеки держави, визначаючи її спроможність протидіяти внутрішнім і зовнішнім викликам та забезпечувати стійкий розвиток⁴¹⁵.

Із втратою чинності Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України контроль за загрозами в розрізі сфер економіки змістився в бік проактивної системи. Безпека страхового ринку визначалася елементом фінансової безпеки та вимірювалась за допомогою кількісних індикаторів (рівня проникнення страхування, частки надходжень страхових премій трьох найбільших страхових компаній загальним обсягом надходжень страхових премій). Відтепер в Україні діє Порядок проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки, який регламентує комплекс заходів Бюро економічної безпеки у сфері протидії правопорушенням і запобігання загроз економічній безпеці держави та суб'єктів

⁴¹⁴ Мирончук Ю. В. Фінансова безпека страхового ринку в умовах воєнного стану. *Трансформація фіскальної політики в умовах євроінтеграції* : зб. матер. XV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ірпінь, 22 листопада 2024 року. Ірпінь : Державний податковий університет, 2024. С. 430. URL : <https://omp.dpu.edu.ua/catalog/view/661/1057/8674#page=430>

⁴¹⁵ Богріновцева Л. М., Вергелюк Ю. Ю. Аналіз показників фінансової безпеки страхового ринку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. № 31. С. 174–179. URL : <https://ejournal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/395>

господарювання⁴¹⁶. Утім цей нормативний документ не визначає конкретної методики вимірювання безпекових показників загалом і в розрізі секторів економіки зокрема.

Для окреслення впливу іншуртеху як інноваційного модусу, що сприяє зміцненню фінансової безпеки страхового ринку, звернемось до систематизації теоретичних засад і змісту технологій, що входять в іншуртех. У таблиці 3.5.1 зосереджено систематизацію підходів щодо сенсового наповнення іншуртеху.

Таблиця 3.5.1 – Систематизація підходів
до визначення поняття InsurTech

Автор	Трактування
1	2
Є. Бридун ⁴¹⁷	Це екосистема зацікавлених компаній, які працюють як за моделлю B2B, так і за моделлю B2C і змішаною моделлю – дистриб'юторство, у першому випадку надаючи послуги для страхових компаній, у наступному – страхувальникам та вирішуючи проблеми в рамках ланцюжка створення страхової вартості дистриб'юторами за допомогою використання технологій, слідуючи орієнтованого на користувача підходу
А. Полчанов, К. Галатюк ⁴¹⁸	Інноваційне використання технологій у страхуванні, що є різновидом FinTech
П. Марано ⁴¹⁹	Будь-який прояв використання технологічних інновацій у страховому секторі, спрямованих на вдосконалення існуючих процесів, здійснення заощаджень або пропозицію нових продуктів і послуг, які ще відсутні на ринку
О. Сосновська ⁴²⁰	Це категорія, що використовується для характеристики нових технологій, які є інноваційними продуктами в страховому секторі та мають вплив на регуляторну практику страхових ринків

⁴¹⁶ Порядок проведення комплексу заходів з оцінювання ризиків у сфері економіки : постанова КМУ від 27.12.2024 № 1509. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1509-2024-%D0%BF#Text>

⁴¹⁷ Бридун Є. В. Іншуртех як система вдосконалення страхової діяльності. URL : https://prestige-ic.com.ua/storage/other/dopovd_brydun202110_1.pdf#page=6

⁴¹⁸ Полчанов А. Ю., Галатюк К. О. Інновації InsurTech та телематика як «драйвери» змін у страховій індустрії. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 4 (110). С. 86–93. URL : <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8809/86.pdf>

⁴¹⁹ Marano, P. (2019). Navigating InsurTech: The digital intermediaries of insurance products and customer protection in the EU. *Maastricht Journal of European and Comparative Law*. 26 (2), 294–315. DOI : <https://doi.org/10.1177/1023263X19830345>

⁴²⁰ Сосновська О. О. Інноватизація страхового бізнесу в умовах розвитку цифрової економіки. *Бізнес Інформ*. 2021. № 7. С. 62–69. DOI : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-7-62-69>

1	2
А. Крисоватий, А. Гулей, Б. Язлюк, Х. Ліп'яніна- Гончаренко, В. Максимович, А. Бутов ⁴²¹	Є новими високотехнологічними рішеннями, що дають змогу істотно поліпшити, а іноді й кардинально змінити процес надання страхових послуг, зробити його більш комфортним і зручним для користувача
В. Руденко, В. Мирончук, О. Смагло ⁴²²	Інтегрований страховий феномен, що поєднує використання інноваційних технологій і діяльність спеціалізованих компаній, спрямованих на трансформацію страхового ринку, вдосконалення бізнес-моделей, покращення клієнтського досвіду та підвищення ефективності управління ризиками
А. Браун, Р. Цзя ⁴²³	Є стратегічною концепцією в страховому секторі, яка, з одного боку, охоплює страхові технології для управління ризиками, а з іншого – співпрацю страховиків з InsurTech-компаніями для використання можливостей їхньої технічної експертизи

Джерело: систематизовано автором.

Отже, зібрані в таблиці підходи демонструють багатогранність іншуртех, що поєднують у собі сучасні технології ведення страхового бізнесу й оцінки ризиків страхування, високотехнологічний інструмент удосконалення страхових послуг, інноваційний страховий феномен чи модель розвитку страхових відносин. Глибинні трансформації, що змінюють страховий ринок під впливом інтеграції в нього сучасних цифрових технологій, спонукає розглядати InsurTech у більш глобальному аспекті, який насамперед стосується безпеки, якості й ефективності страхового бізнесу. У цьому контексті розглядаємо InsurTech як інноваційний модус фінансового ринку, що поєднує передові технології та стратегічні підходи для трансформації страхового сектору, вдосконалення бізнес-моделей, підвищення ефективності страхового бізнесу, покращення якості страхових послуг і зміцнення фінансової безпеки.

⁴²¹ Основи цифрової економіки : навч. посіб. / Крисоватий А. І., Гулей А. І., Язлюк Б. О., Ліп'яніна-Гончаренко Х. В., Максимович В. І., Бутов А. М. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 274 с. URL : <https://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/41408>

⁴²² Руденко В., Мирончук В., Смагло О. InsurTech як драйвер розвитку страхування. *Економіка та суспільство*. 2024. № 70. DOI : <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-70-42>

⁴²³ Braun, A., Jia, R. InsurTech: Digital technologies in insurance. *Geneva Pap Risk Insur Issues Pract.* 2025. № 50, 1–7. DOI : <https://doi.org/10.1057/s41288-024-00344-x>

Унаслідок об'єднання в InsurTech широкого діапазону високотехнологічних інструментів він забезпечує, відповідно, множину функціональних опцій, що трансформують страховий ринок. InsurTech виконує важливу роль трансформації страхових послуг і забезпечує ряд функцій:

- покращення клієнтського досвіду;
- забезпечення індивідуального підходу;
- підвищення ефективності послуг;
- гнучкість пропозиції;
- скорочення операційних витрат;
- зниження рівня шахрайства⁴²⁴.

Утім зазначені функції не стосуються виключно впливу на страхові послуги. Цифрові технології, інтегруючись у різні гілки страхового ринку, чинять різноманітний вплив на організацію управління, розширюють можливості ідентифікації та мінімізації ризиків, змінюють якість страхових послуг і ефективність страхової діяльності загалом. Зазначене створює передумови для виокремлення функціональних модусів трансформації страхового ринку під впливом іншуртеху.

Таблиця 3.5.2 – Функціональні модуси іншуртеху та їхнє наповнення

<i>Інноваційний модус</i>	<i>Управлінський модус</i>
– Впровадження штучного інтелекту для аналізу даних і прогнозування ризиків. – Використання блокчейну для забезпечення прозорості та безпеки транзакцій. – Розробка цифрових платформ для спрощення взаємодії клієнтів зі страховими продуктами	– Автоматизація процесів андеррайтингу для швидшого прийняття рішень. – Оптимізація ланцюжків постачання страхових послуг через інтеграцію технологій. – Удосконалення CRM-систем для кращого управління відносинами з клієнтами
<i>Безпековий модус</i>	<i>Модус ефективності</i>
– Персоналізація страхових продуктів на основі даних клієнтів для зниження ризиків. – Використання IoT (інтернету речей) для моніторингу та запобігання страховим випадкам. – Впровадження кібербезпеки для захисту даних страхувальників	– Скорочення витрат на адміністрування через автоматизацію рутинних процесів. – Прискорення обробки страхових вимог за допомогою цифрових інструментів. – Підвищення якості клієнтського досвіду через інтуїтивні інтерфейси та швидке обслуговування

Джерело: побудовано автором.

⁴²⁴ Полчанов А. Ю., Галатюк К. О. Інновації InsurTech та телематика як «драйвери» змін у страховій індустрії. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. № 4 (110). С. 86–93. URL : <https://eztuir.ztu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8809/86.pdf>

Термін «модус» (від лат. «modus» – спосіб, міра, образ дії) найточніше відображає динамічний і багатогранний характер цього явища, підкреслюючи його як спосіб функціонування, що об'єднує технологічні, організаційні й ринкові аспекти. Модус акцентує на активному, процесуальному підході, який постійно адаптується до змін у страховому секторі та фінансовому ринку. Використання терміна «модус» дає змогу підкреслити гнучкість і трансформаційну природу InsurTech, яка не лише впроваджує нові технології, але й переосмислює способи взаємодії між страховими компаніями, клієнтами й технологічними рішеннями.

У контексті свого функціонального призначення InsurTech охоплює кілька ключових модусів, кожен з яких відображає окремий аспект його впливу на страховий ринок (табл. 3.5.2).

Інноваційний модус підкреслює використання передових технологій, як-от штучний інтелект (ШІ), блокчейн чи Big Data, для створення нових продуктів і послуг.

Управлінський модус акцентує на вдосконаленні бізнес-процесів і моделей, що підвищують операційну ефективність страхових компаній.

Безпековий модус зосереджений на зміцненні фінансової безпеки клієнтів через точніше управління ризиками та персоналізовані страхові рішення.

Модус ефективності спрямований на оптимізацію витрат, прискорення процесів і підвищення якості страхових послуг, що забезпечує конкурентоспроможність на ринку.

Разом ці модуси формують цілісний підхід InsurTech до трансформації страхового сектору. Враховуючи існування ряду підходів до визначення функціонального призначення InsurTech, нами пропонується розглядати ці функції в межах чотирьох агрегованих площин – модусів. Це дало змогу встановити місце безпекової складової інтеграції FinTech у страхування.

InsurTech агрегує широкий спектр цифрових технологій, зокрема штучний інтелект (ШІ), інтернет речей (IoT), аналіз великих даних (Big Data), блокчейн, хмарні технології, робо-адвайзери, доповнену й віртуальну реальність (AR / VR), мобільні технології, а також біометричні технології та квантові обчислення, що спільно сприяють трансформації страхового сектору. У руслі інтеграції цих технологій в організацію страхового ринку вони, комбінуючись, трансформують його та проникають в один із чотирьох зазначених модусів (табл. 3.5.3).

**Таблиця 3.5.3 – Відображення модусів застосування цифрових
технологій у страховій діяльності**

Технологія / модус впливу	Інноваційний модус	Управлінський модус	Безпековий модус	Модус ефективності
Штучний інтелект (ШІ)	+	+	+	+
Інтернет речей (IoT)	+	+	+	+
Аналіз великих даних (Big Data)	+	+	+	+
Блокчейн	+	+		+
Хмарні технології	+	+	+	+
Робо-адвайзери	+	+	–	+
Доповнена та віртуальна реаль- ність (AR / VR)	+	+	–	+
Мобільні технології	+	+	–	+
Біометричні технології	+	+	+	+
Квантові обчислення	+	–	+	–

«+» – присутність практики інтеграції технології у відповідний модус;

«–» – відсутність практики інтеграції технології у відповідний модус.

Джерело: побудовано автором.

У межах сучасної трансформації страхового ринку ключовим аспектом є посилення безпекового модусу цифрових технологій. Насамперед застосування блокчейну забезпечує високий рівень прозорості операцій і захищеність даних від шахрайських втручань.

Штучний інтелект і Big Data дають змогу оперативно виявляти аномалії в поведінці клієнтів і транзакціях, що мінімізує ризики зловживань.

Інтернет речей (IoT) підсилює превентивну функцію страхування через моніторинг стану майна чи здоров'я за допомогою датчиків, що знижує ймовірність настання страхових випадків.

Важливим доповненням є біометричні технології, які гарантують ідентифікацію клієнта й захист від несанкціонованого доступу до фінансових сервісів.

Натомість такі інструменти, як мобільні застосунки чи AR / VR, мають радше комунікаційно-сервісний характер і не формують прямого безпекового ефекту.

Отже, саме безпекові технології визначають довіру до страхової інфраструктури, створюючи умови для її стійкого розвитку.

Аналогічно тенденціям на ринку банківських послуг, де традиційні банки активно переходять у цифровий формат, а необанки є їхніми конкурентами, на страховому ринку формуються повністю дистанційні учасники – так звані *full carriers*, тобто ліцензовані страхові компанії, які контролюють увесь цикл діяльності: від укладення договорів та андеррайтингу до врегулювання збитків, інтегруючи цифрові технології для більшості процесів, але водночас можуть мати фізичну присутність у межах регуляторних вимог. Поширення таких типів страхових компаній і збільшення їхньої частки в загальній кількості InsurTech, особливо в Європі, свідчить про те, що ринок в очікуванні розвитку саме повноцінних цифрових страхових бізнесів⁴²⁵.

Крім того, порівнюючи моделі InsurTech-компаній на ринку США та Німеччини, дослідники зазначають, що іншими моделями страхової діяльності є дистриб'ютори (*Distributors*) та технологічні провайдери (*Enablers*). Дистриб'ютори діють як традиційні посередники (агенти чи брокери), зосереджуючись на дистрибуції страхових продуктів. Вони не беруть на себе ризик страхування, а лише сприяють продажу страхових продуктів, часто використовуючи цифрові платформи, зокрема порівняльні вебсайти або цифрові брокери. Технологічні провайдери надають програмні рішення для покращення окремих аспектів страхового бізнесу, як-от адміністрування, андеррайтинг, управління претензіями чи аналітика. Вони співпрацюють із традиційними страховиками, щоб впроваджувати свої технологічні рішення для кінцевих споживачів⁴²⁶.

Повертаючись до паралелей фінтеху в банківській діяльності зауважимо, що на ринку іншуртех також потрібно виокремлювати ліцензованих посередників, що інтегрують свою діяльність у цифрові технології (про них ішлося вище), а також InsurTech-компанії, що пропонують окремі цифрові рішення для страховиків. У руслі врахування специфікації їх поділяють на⁴²⁷:

⁴²⁵ Лапішко З. Я. Вплив InsurTech на розвиток страхового ринку. *Фінансовий простір*. 2023. № 1 (49). С. 17–30. DOI : [https://doi.org/10.30970/fp.1\(49\).2023.173031](https://doi.org/10.30970/fp.1(49).2023.173031)

⁴²⁶ Oletzky, T. (2024). InsurTech in the United States and Germany – What are the drivers behind the different business models? *Risk Management and Insurance Review*. 26 (4), 485–511. DOI : <https://doi.org/10.1111/rmir.12254>

⁴²⁷ Jackson, M. InsurTech Rising: A Profile of the InsurTech Landscape / Milken Institute. 2018. P. 52. URL : https://milkeninstitute.org/sites/default/files/reports-pdf/InsurTech-Rising-12.4.18_2.pdf

1. Провайдери рішень для управління персоналом і пільгами (Human Resources and Earned Benefits Solution Providers) – InsurTech-платформи, які надають страховикам інноваційні технологічні інструменти для оптимізації процесів управління людськими ресурсами, покращення програм пільг для співробітників і підвищення ефективності HR-функцій.

2. Провайдери рішень для роботи з даними (Data Solution Providers) – платформи, що спеціалізуються на зборі, обробці й аналізі великих обсягів даних, забезпечуючи страхові та перестрахові компанії, стартапи й інші зацікавлені сторони аналітичними інструментами для вдосконалення оцінювання ризиків і процесів андеррайтингу.

3. Провайдери інфраструктурних рішень (Infrastructure Solution Providers) – платформи, які зосереджені на створенні та впровадженні back-end рішень, спрямованих на оптимізацію внутрішніх бізнес-процесів страхових компаній, підвищуючи їх операційну ефективність і технологічну гнучкість.

Нерівномірною є видова інтеграція іншуртеху в розрізі галузей страхування. Понад 60 % угод у сфері іншуртех були пов'язані з роботою страхових технологій для сегмента ризикового страхування, зокрема страхування майна та відповідальності. Основною метою InsurTech є вдосконалення клієнтського обслуговування в страхових компаніях через створення додаткових переваг у просуванні страхових продуктів, управлінні ризиками, наданні фінансових консультацій та інших напрямках⁴²⁸.

Якщо розглядати InsurTech як ринок послуг неліцензованих компаній для страховиків, варто зазначити їх спрямованість на оптимізацію окремих бізнес-процесів і цифровізацію. За даними статистики, найбільша частка InsurTech-компаній, а саме 43 %, зосереджена на бізнес-процесах, пов'язаних із маркетингом і дистрибуцією страхових продуктів⁴²⁹. Значно менше займає питома вага іншуртеху, що впроваджується в ризик-менеджмент і стає частиною безпекового модусу.

⁴²⁸ Кнейслер О., Кулина Г., Федорович І. Трансформація світового страхового ринку в умовах запровадження нових бізнес-моделей та сучасних страхових технологій. *Світ фінансів*. 2024. № 2 (79). С. 41–54. URL : <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1692>

⁴²⁹ Creating value, finding focus: Global Insurance Report 2022 / McKinsey&Company. URL : <https://www.mckinsey.com/industries/financial-services/our-insights/creating-value-finding-focus-global-insurance-report-2022>

Така частка становить приблизно 10 %. Загалом впровадження іншуртех у систему управління бізнес-процесами зменшує витрати страховиків завдяки автоматизації за допомогою програмних додатків і чат-ботів (Software Applications and Chatbots), які замінюють функції агентів, брокерів і фінансових консультантів, скорочуючи аквізиційні витрати; використанню даних із розумних пристроїв (Smart Device Data), як-от GPS-трекери автомобілів чи носимі фітнес-трекери, що дає змогу формувати індивідуальні та конкурентоспроможні ціни на страхові послуги, підвищуючи лояльність клієнтів; телематичним інструментам і страхуванню на вимогу (Telematics and On-Demand Insurance), які дають страхувальникам змогу оплачувати лише фактично пройдені відстані та залучати клієнтів із нижчим рівнем доходу через доступні мікрополіси; а також платформам взаємного страхування (Peer-to-Peer Insurance Platforms), які об'єднують групи страхувальників для спільної відповідальності за збитки, знижуючи загальну вартість страхування й підвищуючи ефективність⁴³⁰.

У контексті вищезазначеного можна констатувати, що іншуртех навіть поза безпековим модусом знаходить своє позитивне відображення на стані фінансової безпеки окремих страховиків і страхового ринку загалом. Потрібно погодитись, що «...новітні технології створюють нові можливості для учасників страхового ринку, сприяючи підвищенню ефективності ризик-менеджменту, цінової політики страховиків, покращенню їх взаємодії з клієнтами в контексті забезпечення гарантій страхового захисту та збалансування інтересів усіх суб'єктів страхової діяльності»⁴³¹.

З огляду на очевидні переваги іншуртеху на світовому ринку стрімко зростає зацікавленість і попит на його інструменти. Втім інвестиційна активність на ринку є варіативною та демонструє хвилеподібну динаміку (рис. 3.5.2).

⁴³⁰ Шевчук О. О. Цифрова трансформація у страховій індустрії. *Socio-Economic Relations in the Digital Society*. 2019. № 1 (34). С. 29–34. DOI : [https://doi.org/10.18371/2221-755x1\(34\)2019183105](https://doi.org/10.18371/2221-755x1(34)2019183105)

⁴³¹ Кнейслер О., Кулина Г., Федорович І. Трансформація світового страхового ринку в умовах запровадження нових бізнес-моделей та сучасних страхових технологій. *Cвіт фінансів*. 2024. № 2 (79). С. 41–54. URL : <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1692>

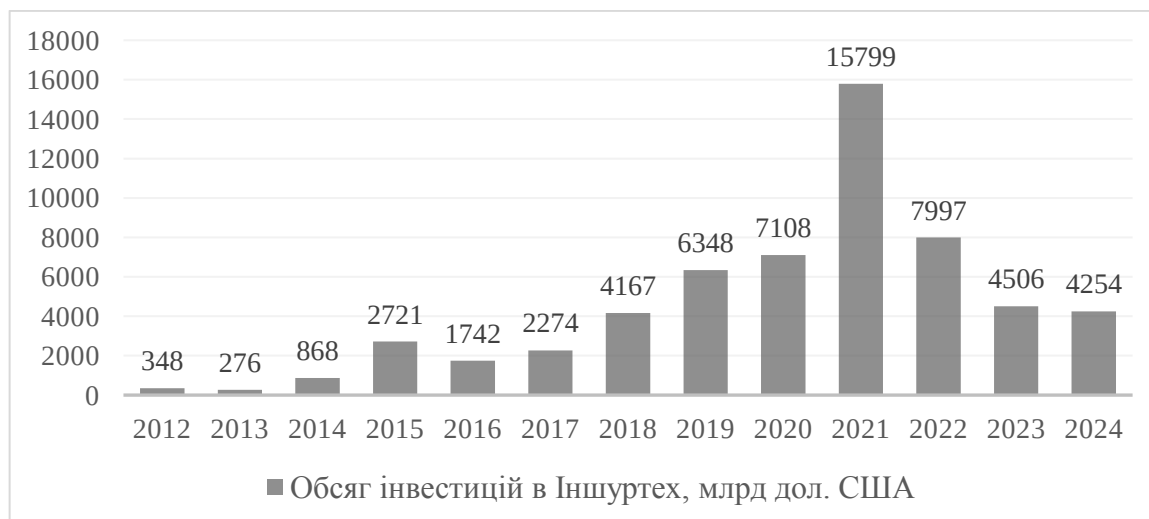

Рисунок 3.5.2 – Динаміка інвестиційної активності
на світовому ринку іншуртех у 2012–2024 рр., млрд дол. США
Джерело: побудовано автором за [432].

Особливу увагу привертає зменшення обсягів інвестицій в іншуртех. Різде скорочення обсягів інвестицій, що трапилося 2022 року (з 15,8 млрд дол. США 2021 року до 8,0 млрд дол. США), було зумовлене рядом макроекономічних і структурних чинників. Насамперед негативний вплив мало глобальне зростання інфляції та підвищення відсоткових ставок, що спричинило обмеження доступу до венчурного капіталу й зниження ліквідності на фінансових ринках. Важливим чинником стало також зменшення кількості великих інвестиційних угод (mega-rounds), які 2021 року формували значну частку ринку. Крім того, інвестори почали демонструвати більш обережну поведінку, акцентуючи увагу на довгостроковій прибутковості та життєздатності бізнес-моделей InsurTech-компаній, а не на їхньому швидкому зростанні.

У сукупності ці тенденції обумовили різке зниження обсягів фінансування в секторі порівняно з попереднім рекордним роком. Водночас варто зазначити, що спад 2022 року відображав ширший глобальний тренд уповільнення венчурних інвестицій у фінтех і технологічні компанії, що стало наслідком корекції після надзвичайно активного 2021 року.

⁴³² Global InsurTech Report Q4 2024 / GallagherRe. 2025. URL : <https://www.ajg.com/gallagherre/-/media/files/gallagher/gallagherre/news-and-insights/2025/february/gallagherre-global-insurtech-report-q4.pdf>

Досить нерівномірним є вклад країн світу у вищеописану динаміку. Лідером у глобальних угодах іншуртех залишаються США, частка яких щорічно становить приблизно 50 %. Велика Британія стабільно посідає друге місце серед країн світу, демонструючи зростання обсягу інвестицій 2024 року до 9,3 % (порівняно з 7,4 % 2023 року). Зросла активність на ринку InsurTech-інвестицій у Канаді, Німеччині, Південній Кореї та Швейцарії. Водночас найбільше зниження інвестиційної активності 2024 року спостерігалось в Південній Африці. Спад також зафіксовано в Австралії, Нігерії, Швеції та Об'єднаних Арабських Еміратах [⁴³³, с. 9].

У Глобальному звіті з InsurTech компанії Gallagher Re⁴³⁴, присвяченому ролі штучного інтелекту в страховій і перестраховій індустрії, зазначено, що ІІІ визначає чотири основні сфери в страховій галузі (рис. 3.5.3).

Рисунок 3.5.3 – Основні напрями застосування штучного інтелекту в страховій індустрії

Джерело: побудовано автором за [⁴³⁵, с. 14].

Сегмент інтеграції штучного інтелекту в управління ризиками формує підґрунтя для практичної реалізації безпекового модусу в страховій діяльності. У звіті доведено, які саме інструменти ІІІ інтегруються в одну із чотирьох ключових сфер.

⁴³³ Global InsurTech Report Q4 2024 / GallagherRe. 2025. URL : <https://www.ajg.com/gallagherre/-/media/files/gallagher/gallagherre/news-and-insights/2025/february/gallagherre-global-insurtech-report-q4.pdf>

⁴³⁴ Там само.

⁴³⁵ Там само.

Дистрибуція спирається на інструменти генерації природної мови (NLG), що забезпечують створення зрозумілих текстів на основі внутрішнього представлення даних.

Управління ризиками найчастіше застосовує машинне навчання, яке дає змогу розробляти й навчати статистичні алгоритми, здатні узагальнювати інформацію та виконувати завдання без детальних інструкцій.

Врегулювання збитків здебільшого використовує текстову аналітику для інтерпретації даних, виявлення закономірностей та аналізу змісту інформації.

Центральні бізнес-процеси функціонують на основі автоматизації, яка забезпечує ефективність корпоративних операцій за рахунок імітації людських завдань та їхньої подальшої алгоритмізації.

Відповідно, не можна стверджувати, що застосування ІІІ в межах безпекового модусу обмежується окремими інструментами. Водночас на світовому ринку InsurTech сформувалися тенденції щодо переважання певних рішень, три найкращі з яких у розрізі сфер діяльності подано в таблиці 3.5.4.

Таблиця 3.5.4 – Провідні рішення ІІІ для інтеграції
у сфери страхового бізнесу

Сфера діяльності	Рішення
Канали збуту (дистрибуція)	Генерація природної мови. Введення даних і класифікація. Великі мовні моделі
Ризик: тарифікація, андеррайтинг та управління портфелем	Машинне навчання. Глибинне навчання. Предикативна та просунута аналітика
Врегулювання збитків (виплати)	Текстова аналітика. Розпізнавання зображень. Великі мовні моделі
Центральні бізнес-процеси	Автоматизація. Введення даних і класифікація. Загальний інтелект

Джерело: побудовано автором за [436, с. 15].

⁴³⁶ Global InsurTech Report Q4 2024 / GallagherRe. 2025. URL : <https://www.ajg.com/gallagherre/-/media/files/gallagher/gallagherre/news-and-insights/2025/february/gallagherre-global-insurtech-report-q4.pdf>

Аналізуючи глибину проникнення іншуртеху в страховий ринок України й ефективність взаємодії страховиків та InsurTech-компаній використаємо окремі доступні кількісні індикатори. Розподіл цифрових рішень за сферами діяльності в Україні демонструє незначну частку іншуртеху.

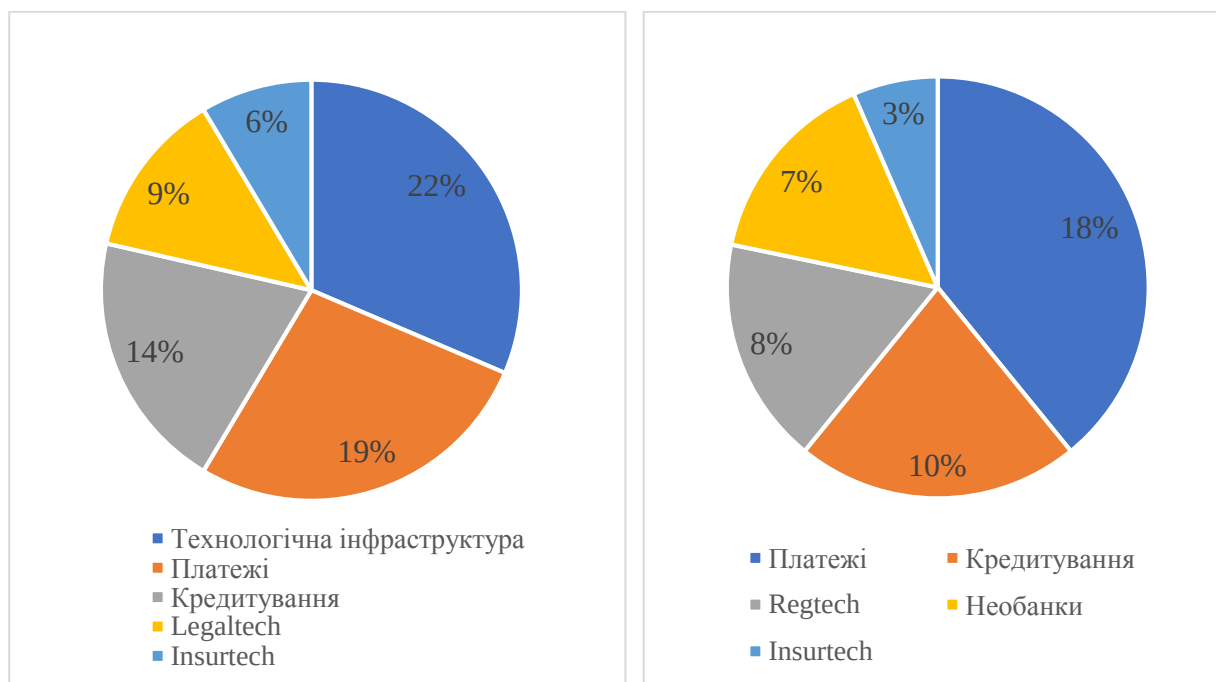

Рисунок 3.5.4 – Частка іншуртеху на фінтех-ринку України
2021 та 2025 рр., %

Джерело: побудовано автором за [437].

Нерівномірність розвитку ринку фінтеху в Україні підтверджується частками галузей, що демонструє розподіл. Спостерігаємо зменшення частки іншуртеху 2025 року вдвічі порівняно з 2021 роком. Це означає, що інші сфери фінтеху набули значно більшого розвитку в Україні. Йдеться про технологічну інфраструктуру, яка незмінно посідала провідні позиції та відображала сталий попит на IT-рішення для фінансових установ. Також зростає частка платіжних сервісів і грошових переказів, що визначається зростанням довіри до безготівкових розрахунків і сприяє створенню інноваційних рішень у цій сфері. Стабільно збільшується частка цифрових рішень кредитування, що створює нові можливості та провокує появу нових компаній у цій сфері.

⁴³⁷ Каталог Фінтех-компаній України 2025 / Українська асоціація фінтех та інноваційних компаній. URL : https://fintechua.org/fintech_catalog_2025

Зважаючи на зменшення частки InsurTech на ринку цифрових технологій України, незмінними залишаються канали впливу інструментів іншуртех на фінансову стабільність. Їхній опис і механізми реалізації вивчені зарубіжними дослідниками на базі даних країн світу⁴³⁸:

1. Канал впливу іншуртеху через автоматизацію процесів та зниження операційних ризиків. Цифрові технології дають змогу автоматизувати оцінювання ризиків, оптимізувати ціноутворення та виявляти шахрайство. Це сприяє зниженню операційних витрат страхових компаній, що позитивно впливає на їх фінансову стабільність. Автоматизація зменшує людські помилки, але водночас потребує чітких стандартів для забезпечення прозорості алгоритмів, щоб уникнути фінансових втрат через помилкові рішення.

2. Канал впливу іншуртеху на популяризацію страхових послуг і збільшення обсягу продаж через персоналізацію продуктів і підвищення їхньої доступності. Використання цифрових інструментів розширює доступ до страхування та створює передумови для залучення більшої кількості клієнтів. Це зміцнює фінансову базу страхових компаній за рахунок диверсифікації портфеля. Проте варто зазначити, що надмірна персоналізація може призвести до дискримінаційних практик, що створює ризики для фінансової безпеки через можливі судові позови або втрату довіри клієнтів.

3. Канал впливу іншуртеху через зменшення транзакційних витрат. Смарт-контракти забезпечують автоматичне виконання умов страхових договорів, що зменшує транзакційні витрати та підвищує ефективність.

У контексті української практики впровадження іншуртеху в роботу страхового ринку не варто ігнорувати виклики, що можуть трансформуватися в загрози без успішного управління ними (табл. 3.5.5).

Неврегульованість різноманітних аспектів використання цифрових інструментів на страховому ринку України створює виклики для ефективності систем регулювання InsurTech. Так, юридично незакріплені такі поняття, як смарт-контракти чи цифрові платформи, що створює юридичну невизначеність, яка може мати фінансові наслідки. Також фактично не існує системи регулювання відповідальності за дії алгоритмів, що може призвести до фінансових втрат у разі помилок в оцінюванні ризиків чи виплат. Впровадження будь-яких цифрових

⁴³⁸ Abisheva, M., Omirali, Zh., & Yensebayeva, A. (2025). Innovative approaches to financial and legal regulation of insurance products in the InsurTech era. *Social and Legal Studios*. 8 (2), 11–22. DOI : <https://doi.org/10.32518/sals2.2025.11>

технологій неодмінно пов'язане з кіберризиками, повністю уникнути яких не є можливими. Це створює нові виклики й вимагає розробки алгоритмічних підходів у разі їхнього виникнення.

Таблиця 3.5.5 – Виклики інтеграції іншуртеху в Україні
та способи їхнього врегулювання

Виклики	Напрями врегулювання
Відсутність правового підґрунтя використання іншуртех	Створення регуляторних пісочниць. Гармонізація з європейськими стандартами
Проблеми з відповідальністю за алгоритми	Забезпечення прозорості алгоритмів і захист прав споживачів
Кіберзагрози та потреба в захисті даних	Обов'язковий аудит кіберстійкості. Протоколи реагування

Джерело: побудовано автором за [439, с. 6–7].

Регуляторні пісочниці є інноваційним інструментом, який дає змогу тестувати нові фінансові продукти, зокрема в сфері InsurTech, у контрольованому середовищі з обмеженим регуляторним навантаженням. Міжнародний досвід, наприклад Великої Британії (FCA)⁴⁴⁰ та Сінгапуру (MAS)⁴⁴¹, демонструє, що регуляторні пісочниці сприяють розвитку цифрових страхових продуктів, як-от платформи на основі ШІ чи блокчейну, знижуючи фінансові ризики через попереднє виявлення проблем і співпрацю з регуляторами. Вони забезпечують баланс між інноваціями, захистом споживачів і фінансовою стабільністю, що є критично важливим для цифровізації страхового сектору.

В Україні впровадження регуляторних пісочниць може прискорити розвиток InsurTech, враховуючи зростаючу цифровізацію фінансового сектору. Адаптація європейських практик, як-от гармонізація з Digital Operational Resilience Act (DORA), дасть змогу тестувати смарт-контракти та системи оцінки ризиків, мінімізуючи юридичні та

⁴³⁹ Abisheva, M., Omirali, Zh., & Yensebayeva, A. (2025). Innovative approaches to financial and legal regulation of insurance products in the InsurTech era. *Social and Legal Studios*. 8 (2), 11–22. DOI : <https://doi.org/10.32518/sals2.2025.11>

⁴⁴⁰ Boto, K., Amos, G., Moran, J., Robbins, J., & Welden-Iley, J. (2023). The rise of fintech: Liability and insurance. In *The Global Insurance Market and Change* (1st ed., pp. 40). *Informa Law from Routledge*. DOI : <https://doi.org/10.4324/9781003319054-10>

⁴⁴¹ Chen, C. (2022). Corporate governance standards for insurers in Singapore. In *The Governance of Insurance Undertakings: Corporate Law and Insurance Regulation*. AIDA Europe Research Series on Insurance Law and Regulation. No. 6, pp. 117–138. Springer. URL : <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/54011/978-3-030-85817-9.pdf>

кіберризики. Про особливості гармонізації цифрового регуляторного середовища до стандартів ЄС ідеться в публікаціях українських науковців⁴⁴², де особлива увага приділена таким нормативним документам, як DORA, MiCAR і AI Act. Створення регуляторних пісочниць під егідою Національного банку України сприятиме залученню інвестицій у страховий сектор, підвищенню довіри споживачів і зміцненню фінансової безпеки.

Міжнародний досвід, зокрема США, демонструє важливість забезпечення прозорості алгоритмів і захисту прав споживачів у контексті розвитку InsurTech для зміцнення фінансової безпеки. У США Національна асоціація страхових комісарів (NAIC) через InsurTech Innovation Hub активно працює над створенням стандартів прозорості алгоритмів, які використовуються для оцінювання ризиків і ціноутворення страхових продуктів. Наприклад, після виявлення дискримінаційних практик у автострахованні, де алгоритми систематично завищували тарифи для жінок через історичні дані⁴⁴³, було запроваджено вимоги до аудиту алгоритмів і забезпечення їхньої недискримінаційності. Це охоплює обов'язкове розкриття методологій обробки даних і створення механізмів оскарження автоматизованих рішень, що знижує ризики судових позовів та підвищує довіру споживачів.

Крім того, регулювання в США акцентує на захисті персональних даних, зокрема через закони штатів, наприклад California Consumer Privacy Act (CCPA), які встановлюють жорсткі вимоги до обробки біометричної та поведінкової інформації, що використовується в InsurTech⁴⁴⁴. Адаптація цих практик в Україні може сприяти зниженню фінансових ризиків, пов'язаних із судовими спорами та кіберінцидентами, через впровадження стандартів аудиту алгоритмів, етичних принципів їхньої розробки та посилення механізмів захисту прав споживачів у цифрових страхових продуктах.

⁴⁴² Verheliuk, Y., Hantsiak, M., Fomov, D. Digital transformation of the banking system: global guidelines for Ukraine. *Finance of Ukraine*. 2025. No. 3. P. 45–57. URL : <https://doi.org/10.33763/finukr2025.03.045>

⁴⁴³ Owens, E., Sheehan, B., Mullins, M., Cunneen, M., Ressel, J., & Castignani, G. (2022). Explainable artificial intelligence (XAI) in insurance. *Risks*. 10 (12), article number 230. DOI : <https://doi.org/10.3390/risks10120230>

⁴⁴⁴ Sunna, A. A., Sultana, T., Kshetri, N., & Uddin, M. M. (2025). AssessCICA: Assessing and mitigating financial losses from cyber attacks with role of cyber insurance in post-pandemic era. In *2025 13th International Symposium on Digital Forensics and Security (ISDFS)* (pp. 1–6). IEEE. DOI : <https://doi.org/10.1109/ISDFS65363.2025.11012092>

Отже, InsurTech є не лише інструментом підвищення ефективності бізнес-процесів, але й чинником забезпечення стійкості всієї фінансової системи. Інтеграція цифрових технологій у страхову сферу трансформує моделі взаємодії між страховиками, клієнтами та регуляторами, створюючи нові можливості для управління ризиками, оптимізації витрат і підвищення довіри до страхового ринку. У результаті InsurTech формує комплексний ефект, що поєднує інноваційність, управлінську гнучкість, безпековий потенціал та операційну ефективність.

Водночас розвиток InsurTech в Україні супроводжується рядом викликів, зокрема відсутністю належної нормативної бази, потребою в забезпеченні кіберстійкості та прозорості алгоритмів, а також гармонізації з європейськими стандартами. Незважаючи на це, міжнародний досвід свідчить, що регуляторні пісочниці, стандарти етичного використання алгоритмів і захист прав споживачів здатні мінімізувати ризики цифровізації та створити умови для стійкого розвитку. Отже, InsurTech можна розглядати як стратегічний напрям модернізації страхового ринку, що визначає його конкурентоспроможність і безпекову функцію у фінансовій системі держави.

3.6. Стан інтегрованості державних запозичень і соціальної політики в період воєнного стану в Україні

(Н. М. Давиденко, доктор економічних наук, професор, декан факультету фінансів та цифрових технологій;

О. Д. Гордей, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри публічних фінансів;

О. В. Новицька, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри публічних фінансів, Державний податковий університет)

Соціальна політика в Україні завжди займала пріоритетні стратегічні напрями розвитку, оскільки добробут населення та забезпечення соціальної справедливості є фундаментальними принципами розбудови демократичної держави. Проте з початком повномасштабного вторгнення російської федерації в лютому 2022 року Україна зіткнулася із безпрецедентними за масштабом і глибиною викликами